

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.

Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethető: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztely P. kereskedéseiben.

Egyes szám ára 5 kr. o. é.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordautca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, 1-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztely Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Voglerner (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haasenstein és Vogler Urutca 13. Lang et Schwarz, Fűrdőutca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart. Nyitlér sora 20 kr.

Budapest, márcz. 7.

A képviselőház tegnapi ülése talán a legnevezetesebb momentum volt az egész budapesti vita folyamata alatt. A honvédelmi miniszterium költségvetése egy magában véve elég fontos ugyan, de ez uttal kiváló jelentőséget kölcsönözött neki azon körülmény, hogy napok előtt járt a hír sajról-szajra a conservatívek egy nagy fontosságú enunciatívójáról, melyet a honvédelmi kérdésekre vonatkozólag Ürményi fogna tenni. Természetes volt tehát, hogy nagy volt az érdek és kíváncsiság, s hogy épen azért, mert Ürményi beszéde kétségtelenül nagy hatást idézett elő, nagyon szétágazott a beszéd irányára és jellemére is az ítélet, mert afölött egy volt a meggyőződés, hogy a beszéd mint beszéd egyike volt a legsikerültebb actióknak, ha ugyan actió volt.

A honvédség ügye meggyőződésünk szerint is egyikét képezi azon nyílt kérdéseknek, melyeknek megoldása politikai szempontokból nagyon kívánatos, de a melyeknek megoldásáig sok víz fog lefolyni a Dunán épen azon sajátos közjogi viszonyoknál, nehézségeknél, s egyfelől az itt tapasztalható idegenkedés és féltékenység, másfelől az amott sürgetőleg fellépő aspirációk és kívánalmaknál fogva, melyek közéletünk minden ágában, de főleg a véderő terén annyi abnormitást hoztak felszínre. Különbözők a nézpontok, melyekből a honvédség conceptióját mérlegelni, annak jelen alakját s jövő kifejlődését tekinteni lehet; de bármily különbözők legyenek is e nézpontok, annyi kétségtelen, hogy e szempontok mind-egyikénél első sorban a politikai indokok és követelmények sorakoznak, s a mi sajátos, csak legutolsó sorban, mellékesen vétetik tekintetbe az, minek legelől kellene állania: a szoros szakszerű momentum.

Ebben leli magyarázatát azon jelenség, hogy megtörténik nem egyszer, hogy a honvédségre vonatkozólag specialis katonai s a politikai viszonyokat csak mellékesebben érintő, bár ama szempontból teljesen igazolt és correct nézet annyi visszatetszést szül, oly ellen-szenvre talál, melyet megmagyarázni csakis a mi viszonyaink között lehet.

Ez volt oka annak is, hogy Ürményi beszéde, mely a honvédség hivatását szorosán katonai szempontból tekintette és bírálta meg, sok részről kétségtelenül visszatetszéssel találkozott, sőt a beszéd végével egész nyíltan lehetett hallani oly nézeteket a házbán, melyek a beszéd irányát reactionariusnak nyilvánították.

Nagyon közel fektűt tehát azon feltevés, hogy e beszéd, melyről napokkal azelőtt hírlétek, hogy a honvédség jelenlegi fejlődése ellen fog nyomós indokokat tartalmazni, összeköttetésben van oly tendenciákkal, melyekkel némelyek a háznak conservatív színezetű tagjait hozták kapcsolatba.

Ürményi beszéde tüzetesebben méltányálva a katonai s a politikán kívül eső szempontokat a honvédség jelen állásával szemben. Nem valószínű, hogy e beszéd actió, vagy épen tervszerű lépés lett volna a conservatívek részéről; speciális szakszempontból indult ki, melylyel a közvélemény nálunk foglalkozni legalább a honvédség ügye tekintetében nem igen gyakran szokott.

Honvédségünk ügyében ne bagyjuk magunkat elvakkantatni azon jóakaratu megítélés által, melyben az intézmény a váci táborozás alkalmával részesült. Kétségtelenül teljes méltánylatot érdemelt az eredmény, melyet honvédségünk a gödi pusztá mellett felmutatott,

főleg a nyolczheti kiképzés szempontjából; de többet az egyszerű hadmozdulatoknál, s főleg kezdetben, a tiraillozós elemeinél nyolcz heti kiképzés mellett ne is követeljünk tőle.

A jó kezdet buzdítson az e téren szakszerű haladásra: a jobb kiképzést hangsúlyozzuk, s a számításból ne feledjük ki a fegyelmet, a hadak ez összetartó elemét.

A fegyelmet nemcsak hogy nyolcz hét alatt nem, de megtanulni egyáltalában nem lehet; azt meg kell szokni, abba bele kell élni, annak vérré kell válni a szolgálat terhe alatt, a fáradság veritékében hosszú idő folyamata alatt. Értelem nélküli beszéd az, ha valaki, mint a mai ülésben Pulszky Ágost, a fegyelem „elemeiről” beszél; s ha valaki azt mondja, hogy a fegyelem elemeit nyolcz hét alatt el lehet sajátítani, az ugyan fogalommal sem bír a leg-
elemibb dolgokról is a katonai dolgok terén.

Az intelligencia épen a fegyelem természeténél fogva sohasem pártolhatja azt, sőt minden katoná előtti ismert dolgot mondunk, hogy épen azon zászlóaljok parancsnokainak van legtöbb okuk a fegyelmetlenség fölött panaszkodni, melyekbe legnagyobb contingenszt állított az intelligencia.

A honvédség még nem hadsereg s azért e szempontból bírálandó meg. És mit tapasztalunk?

A kik a mai vívmányokat nem eléglék, egyfelől követelnek azonnal műszaki csapatokat és tüzérséget, másfelől egy külön magyar hadsereget. Ha választani kellene e kettő között, a szakember a magyar hadsereget választaná; de itt a lehetőség az eldöntendő kérdés, hogyan lehetne combinalni a közös hadsereget, az ágyukkal és műszaki csapatokkal felszerelt honvéd hadsereget, ezt katonai hazafi kapacitásainkra bízhatjuk; a működést azonban aligha elősegíti a tulzás, mely nem mérlegeli elég tapintattal a létező tényezőket, s nem számol a véderő követelményein kívül más körülményekkel is.

A honvédség a lehetőleg legrövidebb szolgálatidő elvén épült fel; s épen ezért mai szervezetében a rendes hadsereget nem pótolhatja, ezért a honvédség, a törvény értelmében, de hivatásánál fogva is rendes, álló hadsereg nélkül nem képzelhető. A műszaki csapatokat hosszabb szolgálati kötelezettség nélkül nem lehet föllállítani. Ha tehát a honvédség műszaki csapatokkal látatik el, maga az intézmény gyökeresen átalakítandó lenne, mert megdől maga a rövid szolgálati idő elve, mely mellett az általános védelmi kötelezettség sikerrel eszközöltetett; itt tehát ismét azon kérdés lenne megoldandó: hogyan egyeztessék össze a hosszabb szolgálati idő az ország nemzetgazdászati érdekeivel.

A Deákpart mart. 8-ki értekezletén bucsuzott el Tóth volt miniszter — „a párt — u. m. — küldetését csak akkor fogja bevégezni, ha követvén a gondviselés által küldött vezérének zászlóját, annak híve marad s nem téveszti szem elől az egyetértést. Ő a maga részéről minden átgondolás nélkül a jelen kormány híve.”

Többszörös éljenzéssel megszakított beszéde után Percei Béla elnök a párt nevében sajnálatát nyilvánította Tóth lelépte fölött s a községi és fővárosi törvény létrehozását kiemelve, kéri, legyen tovább is munkás tagja a pártnak. (Éljenzés.)

Szapáry Gyula gr. kéri azontámogatást, melyben a párt jeles elődét részesíté. Tizenkét év óta tagja a pártnak, általános politikai programot szükségtelen adnia. Az ország jó közigazgatást kíván. Erre fog törekedni.

Hátrány, hogy a belügyminiszterium nemcsak miniszterium, de politikai is. Igyekedni fog, hogy az illető közegek keveset foglalkozzanak politikával, fő a közigazgatás. Hátrány, hogy a miniszterium a nagy közönséggel közvetlenül nem érintkezik, a főispánoknál megszakad az érintkezés, az alsóbb igazgatási tisztviselőkre nincs befolyása, igekezdni fog 1870 42 t. cz. szigorú végrehajtására.

Jó igazgatásra szükséges az összes közegek közreműködése.

Az adóbehajtást, ujonczozást, népoktatást és közmunkát e közreműködés jobba, könnyebbé teszi. E közreműködés sikerének egyik alapfeltétele, hogy megszűnjék az ország eddigi hétfelé felosztása, s a közigazgatási, törvénykezési, honvédelmi sat. kerületek összeessenek. Jövő teendői: a Királyföld rendezése, a fővárosi rendőrség, az állami rendőrség és közbiztonsági törvény, a főrendiház rendezése s a választási törvény.

Ez utóbbira nézve fölve, lehetőleg egy vagy egyszerű census, a választási eljárás szabatosítása és rendszeresítése, s a visszaélések elkerülése. E törvény minélebb tárgyalandó, nehogy az összeírások ismét a választások küszöbére eszenek. Igéri, hogy az őszi ülésszakban minden-
esetre előterjeszti a törvényjavaslatot. Zajos, éljenzés követe és szakítá meg beszédét. Utána Percei Béla üdvözlő az új minisztert, s a párt támogatását igéri.

Az új közlekedési hálózat.

A közlekedési miniszter benyújtá, még most csak kéziraltban, az új közlekedési hálózat tervezetét. Sietünk — a már kész, munkában levő vagy engedélyezett vonalakat mellőzve, melyeket a közönség már ugys ismer — csupán a tervezett vas- és kőut, valamint csatornaut-vonalakat megismertetni.

Az új tervezet következő vasut-vonalakat ajánl: 1. az eszék-vinkovce, új-gradiska, petrina-ogulinkai vonalat; mellékág: a vinkovce-belgrádi. 2. A belgrád-pétevárad-szabadka-kis-körös-pesti vonalat; mellékágak: a) kalocsa-kis-körös-szarvas, b) szeged-arad, c) szarvas-mezőhegyes. 3. A miskolcz-csabai vonalat, 4. a debreczen-maklári vonalat, 5. a kápolna-toronyi vonalat, 6. a buda-esztergom-sz.-keresztly; mv. trencsén-bélabánya, 7. az érsekújvár-nyitra-turóc-sz.-mártonit, 8. a buda-esztergom-pozsonyit, 9. a buda-kisbér-győr, 10. a zólyom-breznó-bányait, 11. a m.-sziget-szucsavait, 12. a szathmár-dézs-szászrégenit, 13. a szathmár-mátészalka-nyiregyházait, 14. a szászrégen-ghymesit, 15. munkács-stryit, 16. a karánsebes-orsovait, 17. a nagybecskerek-csákovait, 18. a vulkan-sinsereit, (Oláhország) 19. az orsovasinsereit; végre 20. a ghymes-csik-szereda-brassó-tirgsova-bukarestit.

Uj állami kőutakul ajánlatnak: 1. A pándorf-kis-czelli, 2. A radkersburg-kesztelyi, 3. a daruvár-kreutzli, 4. az ó-gradiska-krepeji, 5. a kaposvár-barcsi, 6. a kaposvár-paksi, 7. a kaposvár-fonyódi, (Balaton) 8. az eperjes-szvidnik, 9. a löcse-kézsmark-krempachi (Kárpát). 10. a huszt-bisztrai, 11. beszterce-mojszini, 12. szathmár-nagybánya-gyulafalvai, 13. nyiregyház-bátor, n.-károly-tasnád-szil.-somlyó-csucsai, 14. a miskolcz-debreczeni, 15. maklár-püspökladányi, 16. nagyvárad-dévai, 17. brád-tordai és brád-gyulai, 18. segesvár-fogarasi, 19. a medgyes-radnóthi és végre 20. a kézdi-vásárhely-sz. miklós-szász-régeni vonalak.

Az ajánlatba hozott csatornák: 1. Beecskerek-től a Tiszáig, 2. Aradtól a Tiszáig, (Szatymáz-nál). 3. Vukovártól a Száváig, 4. Szathmártól Endrődig, 5. Tisza Lóktól Endrődig, 6. Pesttől Tasig.

Mindezen vas-, kő- és vizutak 531 millióra vannak előirányozva.

Legujabb táviratok.

Prága, márczius 8. A cseh lapok ugyanazon czikk közlése miatt, melyben a reichsrath a választási reform fölötti határozatának törvényessége megtagadtatik, elkoboztattak.

Páris, márcz. 8. A Németországgal való alkudozások a finanziaális garancia fölött, ismét fölvetettek és kedvező eredménnyel kecsegtetnek.

London, márcz. 8. A „Times”-nak jelentik Berlinből, hogy Franciaország hivatalosan tudatá a német kormányval, miszerint az utolsó milliárd lefizetése iránt hajlandó pénzügyi garantiákat nyújtani.

Rutschuk, márcz. 8. Számos aláírással ellátott óvások intézettek a püspökökhöz, a melyekben a fermán visszavétele szomorú következményeket maga után vonhatónak állittatik. A hangulat szomorú.

Szende B. honvédelmi miniszter beszéde

a képviselőház mart. 6-ki ülésében.

T. ház! Kármán Lajos ur, a verbázi kerület t. képviselője a honvédségi intézmény iránti hazafiai érdeklődéstől vezelve, közelebb a honvédség harcoképes felszerelését és harckész szervezetét illetőleg interpellatiót intézett hozzám.

Az interpellatió több kérdést foglalván magában, több részletekre levén felosztva: engedje meg a ház, hogy válaszomat pontonként adhassam elő és engedje meg, hogy ezt ma tehessem, remélvén, hogy adandó válaszom a költségvetés tárgyalása alkalmával netalán felmerülhető kérdések iránt felvilágosítást fog adni. (Halljuk! Halljuk!)

Az első kérdés így szól: A honvédség teljes létszámára meg van-e a szükséges fegyverzet, töl-tények, ruházat és szerelések? Erre a válasz igen. A honvédség mai létszámára igenis meg van a szükséges fegyverzet, ruházat és szerelék, és a mint azt a f. évre benyújtott költségvetés is bizonyítja, a honvédség besorozás és áthelyezés útján várható növekedékének e tekintetbeni ellátásáról is gondoskodva van, csak a t. háztól függvén az arra kért összegek engedélyezése; nincs tehát a honvédség csak a papiron, hanem az ezen vezetett teljes létszám készleteinkből tökéletesen harcoképesen fel is szerelhető. (Tetszes.)

2-or kérde a képviselő ur, ha meg van, hol vannak a megkívántató készletek? minthogy csak ugy remélhető a gyors és biztos mozgósítás, ha e felszerelési tárgyak a csapatok székhelyein vannak raktárolva; továbbá: jó állapotban van-e mindezek? mert köztudomás szerint a jelenlegi ruházat, főleg a köpenyek és nadrágok, valamint a láb-beliek is minőségre nézve oly silányak, hogy nemcsak egy hadjártnak, de a rendes őszi gyakorlatoznak és táborozásoknak sem felelnek meg eléggé; rongyos öltözékekkel ellátott, félig meztelbös sereggel pedig, kivált téli időben, a leggenialisabb hadvezér is bajosan haladhat előre.

A készletek minden egyes zászlóaljcsapat székhelyén vannak az állam által tűz ellen biztosított raktárakban elhelyezve, és pedig a zászlóaljak teljes létszámához mérten, — a zászlóaljak hadi létszámaikon felül fegyverkészlet a vártban levő raktárainkban van elhelyezve.

A zászlóalji készletből az állandósított század használatára csak 300 emberre való felszerelés van kiadva, ez használtatik a mindennapi szolgáltnál, az ujonczok oktatásánál; szóval ez használtatik fel addig, míg el nem használtatik (Tetszés), és csak az elhasznált tárgyak pótlására, de akkor is csak szabályszerű ellenőrzés és engedély mellett szabad a zászlóalji pótraktárt, és pedig mindig csak régiebb készleteiből igénybe venni. (Helyeslés.)

A használat által elhasznált tárgyak pedig időnként a szükséghez képest a Budapesten létező központi főruharaktárból pótoltatnak; ezen eljárás folytán a csapatok mozgósítás esetében csak annyi idő alatt, a mennyi az öltözködésre szükséges, egészen új vagy legfeljebb két-három heti gyakorlat alatt használt ruhaneműekkel a helyszínen szerelhetők föl.

Erről meggyőződhetik mindenki, a ki nem sajnálja a fáradságot a zászlóaljak székhelyén létező raktárak iránt érdeklődni, és én kész vagyok a t. interpelláló urnak megnyugtatóra, vagy a t. ház bármely tagjának kíváncságra intőzködést tenni, hogy a buda-pesti főruharaktárakban megtekinthesse a mintegy 40 ezer emberre való kész-

letet, mely nagy részben az említett elhasználatok pótlására lévén szárvá, néhány héttalatt már a zászlóaljaktól raktáraiban leendő, és most azért gyűlt össze, mivel a leltáraknak az év végére előírt be-terjesztése alatt a készletek szétküldése fel volt függesztve.

De alkalmat nyújtana egyuttal ezen ajánlatom elfogadása, meggyőződhetni arról is, hogy azon állítás, mely szerint a jelenlegi ruházat rossz, épen nem alapos. Kétségtelen azonban az, hogy e téren kielégítő teremteni volt a legnehezebb feladat.

A törvény a honvédséget életre szólította, a nemzet annak azonnali felállítását követelte; az azzal megbízottak nem rendelkezve a megfelelő segélyforrásokkal, és nem találva a hazában a szükségeseket, kénytelenek voltak ezeket az első felszerelésre beszerezni ott és úgy, a hol és a hogyan találták, és így természetesen a felszerelés hagyott kívánni valót.

De ennek dacára mégis bemutatottuk honvédeinket a világnak, és az ország beismerte, hogy szegényt nem vallottunk velük. Es az első felszerelésből is a fegyvereket kivésem, mert ezek, hála az akkori intézők erélyének, első szempillantástól fogva a legjobbak voltak.

Akkor tájban igen sok jó és rossz érczet olvastunk a honvédség felszereléséről, de az alatt egész csendesen folytak a tárgyalások az iránt, miképpen lehessen a honvédséget mindig jobb felszerelésben és pedig hazánk határain belül előteremthető felszerelésben részesíteni.

Es e tárgyalások eredménye az, hogy jelenleg a honvédség fegyverei a budapesti fegyvergyárban, a honvédség tőlényei egy Pozsonyban felállított tőlénygyárban, a honvédség ruházata és posztónemüi ez egyedül e célra épült pozsonyi posztógyárban és pedig valamennyi a honv. ministerium által közvetlen gyakorolt felügyelet és ellenőrzése alatt készülnek. (Tetszés.) Foglalkoztatja a honvédség azon kívül még a gácsi posztógyárat is, és nagy lendületet adott és biztosította jövőjét a kézműári fonó- és szövő-gyárnak, melyből a honvédség vászonnemüi nagy részben kerülnek ki.

Mellőzve azon lendületet, melyet ezáltal hazai iparunk nyert, minde gyártmányok már nem lehetnek élő tárgyai, hanem részben már tökéletesen jók, részben a tapasztalatokon okulva napról napra javulnak és kiállják a versenyt bármely más hasonló gyártmányokkal (Tetszés.)

Nem mondom én, hogy e téren elértük már a non plus ultrát, de igenis, constatálom azt, hogy tetemes részben minden versenyt kiálló javulás észlelhető e téren, melyet a lehető tökélyig fejleszteni kötelességemnek ismerem. (Tetszés.)

A bőrneműek, hogy e tekintetben is tiszta képet adhassak felszerelésünkről, két részre oszthatók. A lovassági, szekerészeti szerszámok, ruházati szijneműek, tőlénytáskák stb., ez mind olyan, hogy bármely szakértő ítélete alá bocsátható, és az ítélet nem lehetend más, mint hogy e bőrneműek — melyek egyébiránt most már szintén legnagyobb részt Buda-Pesten és magyar kézművesek által szállítatnak — kifogástalanok. (Helyeslés.)

Másként áll a dolog a lábbeliekkel. (Halljuk!) Ez iránt általános a panasz nem csak nálunk, hanem bármely seregnél, és ez a legfontosabb felszerelési kérdés. Lábbeliek olyanok, mint a közös seregbeliek, és tekintve az anyagot, melyből készülnek, még hozzávéve azon szigorú, melylyel bizottságilag szakértőleg átvétetnek, jól készültek, jók — de azért még sem kielégítőek.

Igen, de ez még titok, miképp kellene ezeknek készülniök, miképpen gondoztatniök, hogy tartósak is legyenek és a lábunk ne ártsanak. Megkísérletet ennek elérhetésére mindenszállítási rendszer, a nagyobb szállítástól kezdve a kisebb kéz- ipar igénybevételéig, és az eredmény mindig egy és ugyanaz volt: a bakancs jónak látszott, de nem volt tartós, megkeményedett és lábtöréseket okozott. Kétségtelen az, hogy ez utóbbi baj nagy részben az elkerülhetlen raktárolásnak, mely alatt a bakancs kiszáradva, megkeményedik, tulajdonítandó, és azon körülménynek, hogy honvédeink nagy, főképp nem magyar ajku része otthon bocsort vagy mindenesetre kényelmesebb lábbelit használván, nehezen szokik a fészesebb és több gondozást igénylő lábbelikez; és ha már lába bakancsához törődik, ez pedig a lábához idomul, ismét hazamegy, és másra marad a bakancsot ismét saját lábához idomítani, vagy lerakják a bakancsot bármennyire kenve, bár mennyire gondozva, hogy a jövő gyakorlatig, kellőleg kikeményedve, újra eredményezze az előbbi bajokat.

Igen nehéz tehát e kérdés megoldása és elitélése sokkal könnyebb, mint a baj orvoslása. (Helyeslés.)

Meggyőződésem lévén, hogy e kérdés fontos és meg nem elégelvén, hogy lábbelink van, hogy minden ember mozgósítás esetében két párral látathatik el, én tanulmány tárgyává tettem e kérdést és a kereskedelmi miniszter tisztelt kartársammal egyetértőleg e kérdést egy szakértő euquette megvitatása alá bocsátottam és iparkodom elérni azon célt, hogy honvédségünk e felszerelése kifogás nélküli lehessen. (Tetszés.)

Altalan a ruházati felszerelésre meg kell azon-

ban még jegyzem, hogy a felmerülő aggodalmaknak es gáncsoknak van egy igen természetes értehető oka, bár olyan, a mely mindjárt kitérteti a gáncsok alaplatosságát. A honvédségnél különösen a gyakorlatokra, az oktatásra nézve az intézkedés áll fenn, hogy a különben készletben és raktárban levő új szerelvényekből mit sem szabad használatba venni, a meddig a már használatba vett darabok teljesen elhasználva nincsenek. Ellenkezőleg ezeket bármikor kopottak, foltosak; toldani, foladni és használni kell, a míg teljesen használhatatlannokká nem válnak. (Helyeslés.) Az ilyen darabokkal perze hogy nem lehet aztán parádét és hatást csinálni; de mivel honvédeinket nem parádéra tartjuk s mivel ez intézkedésnek megvan az az hatása, hogy a kinstár, a felszerelés nevezetesen kiméltetik, a hoavédség pedig mozgásit s esetén a lehető legjobb állapotú ruházatban fog kivonulni, fenntartom az intézkedést, még akkor is, ha ezzel még annyi alaptalan gáncsok, támadásnak is tenném ki magamat. (Élénk helyeslés.)

De van a ma létező kerek számot használva 150,000 főnyi honvéd gyalogságunk és ezen felül lovasságunk, szőrövegűteink, szekerészeink, utászaink most érintett szerelvényein felül még az interpellációkon nem érintett más, a honvédség hadi felszerelésére szintén szükséges készletünk; megvannak a szőrövegűekhez szükségelt 4 és 2 fogatu kocsi és pedig a hadszervezet szerinti kellő számmal: vannak egészségügyi társzekerünk orvosi eszközökkel és szerekkel felszerelten; van sebesülteket hordó kocsi, kétfogatu hongorkocsiaink a lovas századok és szőrövegűek számára is, ez is — mind a kellő arányban és mennyiségben; egy szóval minden apró, az első mozgósítás esetére szükséges és minden a csapatok székelyein, tehát kéznél van, hogy a mozgósítás a leggyorsabban foganatosítható is legyen. (Helyeslés.)

A 3-ik és 4-ik hozzám intézet kérdés egy- mást kiegészítő, hasontermészetű. Engedje meg tehát az interpelláló t. képvis. ur, hogy mindkettőre egyszerre adhassam meg választomat. (Halljuk.)

A 3-ik és 4. kérdés így szól: Meg vannak-e a szükséges előkészületek tévo más irányban is arra nézve, hogy a mozgósítás a legnagyobb rendben, gyorsan és biztoson menjen végbe, s e szerint hadászati előnyös viszonyok közt lehessen a harcztérre lépni, azaz meg van-e már most alapítva a háboruban életbeléptetendő hadrend? Be vannak-e osztva az egyes honvéd csapatok hadosztályokba, hadtestbe, melyekbe a hadjárat esetén tartozni fognak? Ki vannak-e jelölve a törzsek? Általában a beosztások rendszeresítve vannak-e, úgy hogy már most tudja mindenki, mozgósítás esetén hová tartozik, illetőleg hol kell jelentkeznie?

4-szer. Kijelölte-e már a közös hadügyér ama tüzérségi, műszaki és szekerészeti csapatokat, melyek mozgósítás esetén minden további értekezés és huza-vona nélkül az illető honvédhadosztályok rendelkezésére bocsátandók, minthogy ezt az utolsó órára halasztani nem lehet?

Ezen kérdésekre is igenő választ adhatok. A magyar államterületnek honvédségi beosztásánál is már a főtekinet volt a hadászati beosztásra, azaz, hogy az a harcrendnek alapjául szolgálhasson.

Minden egyes honvédkerület — a belső már jelenleg, a 7-ik pedig a határörvidékek végleges felosztása után — a hadsereg szervei szabályzata szerint egy-egy gyalog hadosztálynak felel meg, és mint ilyen van beosztva a monarchia összes véderejének harcrendébe, és pedig mindenik mint külön honvéd-hadosztály. Ezen beosztás a honvédség fejlesztése folytán szükségessé vált módosításoknak van alávetve. Természetes és talán felesleges is megemlíteni, hogy ezen hadosztályok saját kerületükből állítatnak és szereltek fel, mi a gyors mozgósítás legelső követelménye. Meg van határozva, mely zászlóaljok képezendik a harc- rendbe való bevonulás után a várak őrizetét, melyek vendik át a szükséges helyi őrségeket; kijelölve azon közös seregbeli hadosztályok és csapatok, melyekkel együttesen fognak működni, ki vannak jelölve a vezénylők és törzsek, szóval mindenik csapat és minden egyes ismeri mozgósítás esetére azon kötelességet, mely reá vár, és tudja, kinél jelentkeznek ennek teljesítése végett. (Helyeslés.)

Nincs tehát elmulasztva semmi sem a gyors mozgósítás létesítésére, és az ország-törvényhatóságainak buzgalma, és a honvédség hazafias érületétől és készütségétől bizton várhatni, hogy a hadászati követelményeinek és a haza várakozásának mozgósítás esetében meg fognak felelhetni. (Tetszés.)

Az ilyenképeni gyors mozgósítás eszközölhetése tekintetéből, a közös hadügyér részéről is megtétezt minden, a mi szükséges a cél elérésének előmozdítására. Ki vannak jelölve azon tüzérségi czredek, műszaki csapatok és egyéb hadi közegek kellő számban, melyek hivatvák hadosztályainkkal együtt működni, közös lévén a meggyőződés, hogy csak gyors és összevágó együttes működés biztosíthatja a célt, melyre a haza fiai milliókkal és vörükkel áldozni készek. (Élénk tetszés.) Ismétlem, nincs e téren elmulasztva semmi, hogy a gyors mozgósítás kellőleg keresztülvihető legyen;

nincs elmulasztva semmi, hogy lehető legyen a hadszerveleg tökéletes felszerelés. (Tetszés.) Biztosíthatom tehát t. képviselő társamat, hogy a honvédség mozgósítás esetében, és pedig annak első percében is semmivel sem lesz kevésbé ellátva, mint a közös-hadsereg csapatjai.

Ebből a tárgy fontosságához mért tiszta és őszinte válaszból hiszem, hogy t. képviselő ur azt a meggyőződést meríti, hogy a honvédség harczképesítése körül már eddig is megtörtént törvényeink keretén belül minden, mi azt a válság pillanatában hazánk védelmére képesítendi. Hiszem, hogy mindezekből meggyőződést szerezhett a t. képviselő ur és a t. ház, hogy a honvédség életbe léptetésével és szervezeteivel megbízva volt hivatali elődeim hazafias buzgósággal (Majoros István közben szól. Élénk felkiáltások: Halljuk! Halljuk!) és sikerrel küzdöttek meg a fennállott nehézségekkel, és létesítettek oly állapotot, a mely teljes megnyugvással bocsátható a t. ház ítélte alá. (Éljenzés.)

A sétatér-egylet közgyűlése.

(Á. F.) A kolozsvári sétatér-egylet közgyűlése tegnap d. e. folyt le a városház nagy termében nem épen számos résztvevő jelenlétében.

Elnök Tauffer Ferencz ur 1/2 11 órakor nyitja meg az ülést. Móricz István az igazgató választmány 1872-ik évi működéséről szóló jelentést olvassa fel, melynek minden pontja gyarapodást és tevékenységet constatál s ez egylet életrevalóságát a legszebben bizonyítja. Azon cél-szerű s helyes intézkedések, úgy a szépítés, mint a jövedelemzaporítás érdekében, melyeket az igazgató választmány 1872-ben sétatérünkben tett, mind előrsoroltatnak. Megemlítiük, hogy a körforgó beállítás 1349 ft 49 kr-ba került s már mult évben 273 ft 30 kr-t jövedelmezett.

Ez s ehez hasonló jövedelem források jelzik azon buzgó eljárást, melynek sétatérünk mostani állapotát köszönhetjük. Az igazgató választmány azon indítványa, hogy a közgyűlés hatalmazza fel a választmányt arra, miszerint a nemsokára bekövetkezendő bérbeadásoknál, saját belátása szerint járjon el s hogy oly vállalkozóval, ki előnyös építé- ket ajánl, hosszabb időre köthessen szerződést, — elfogadtatik ugyan, de csak m. Páll Sándor ur módosításával, melyhez Tóth Zsigmond és Gáman Zsigmond urak is csatlakoznak, hogy t. i. a választmány 6 évnél hosszabb időre azokkal se kössön szerződést, kik bármily építkezési ajánlatokat tesznek. Haller K. azon nézete, hogy ha nem lehetne az egészet bérbé adni, adassék ki a tó 3 évre a választmány által, minden ellenvetés nélkül elfogadtatott.

Móricz István felolvassa az egylet és a sétatér-egylet pénztár állása: bevétel 3272 ft és 1 kr; kiadás 1863 ft 76 kr; maradvány: 1408 ft 25 kr. Sétatéri pénztár állása: bevétel 1898 ft 64 kr; kiadás: 1321 ft 16 kr; maradvány: 338 ft 73 kr.

Tauffer Ferencz e jelentések után általán a választmányának, különösen Haller K. urnak fáradszatos működéséért köszönetet szavaz, mit a közgyűlés jegyzőkönyvileg helyben hagyott. Erre következett a két részvény kisorsolása Gáman Zs. és Tóth Zs. urak számba veszik a titkár által már elkészített 94 részvény számot, mire a sorsolás megtörtént. Kihuzattak: (43 szám) Dávid József, — (75 sz.) Schütz János, — (36 sz.) Biasini Domokos, — (90 sz.) Br. Bánffy Kálmán (77 sz.) ifj. Bodor Pál, — (83 sz.) ifj. gr. Bethlen János, (84 sz.) Br. Bánffy Albert.

Az 1873-ki számadás megvizsgálására a tavalnyi bizottság hagyatik meg; a jegyzőkönyv hiteltelítésére, pedig elnök: Tóth Zsigmond és Bogdán István urakat kéri fel.

Elnök felszólítására, Haller nem annyira indítvány, mint nézetként előadja, hogy a sétatér-egylet ossza meg vendéglő tartási jogát a felállítandó lövöldével oly formán, hogy utóbbinak s joga legyen külön vendéglő tartani, miért viszont a sétatér-egylet czukrázatának lövészünnepek alkalmával árulási jog biztosítatik. Többek szolotak e tárgyhoz s a további czélszerű eljárás megállapítása Tauffer Ferencz indítványára a választmányra bízottat.

Tauffer Ferencz úgy maga, mint a titkár és pénztárnok nevében leköszön hivataláról. Az alapszabályok értelmében sorsolás után kilépő 4 választmányi tagnak (m. Páll Sándor, Haller Károly, Gáman Zsigmond és Dr. Fischer Lajos) megválasztását ismét ajánlja; a közgyűlés Tauffer ur érdemeit nem feledve az elnöki tisztre ismét őt kéri fel felkiáltás után.

Tauffer Ferencz a közbizalom e nyilvánulásával szemben kinyilatkoztatja, hogy sokféle foglaltságai miatt e tisztet tovább nem viselheti, de ha szabad ajánlania, úgy maga helyett elnöknek Haller Károlyt ajánlja. A közgyűlés ebben megnyugszik s a szintén érdemes Haller Károlyt elnöknek kiáltja. Haller K. azonban nem fogadta el s Kővári Lászlót ajánlja e tisztégre.

Hosszas tanakodás után midőn sem Haller sem Kőváry elnök lenni nem akart, Tauffer Ferencz enged az újabb felszólításnak és elfogadja az el-

nökséget. Alelnöknek Haller Károlyt kiáltja ki a közgyűlés, ki e megtisztelő bizalom előtt szintén meghajolt. — Titkár, pénztárnok és 4 választmányi tagot az általános óhaj következtében választás nélkül újból megmarasztaltanak hivatalukban közfelkiáltás után; Haller K. helyébe Tauffer János ur választatott be.

Ezzel a gyűlés véget ért.

Tárgyalások a bankkérdésben.

Az osztrák cs. k. ministerium és a m. k. ministerium közt a bankügyben folytatott tárgyalások.

Az osztr. cs. k. p. ü. miniszter ezen átiratra tett válaszában (1528/P. M. 1868. megjegyzi 2037/F. M. 1868.) aug. 13-ról, hogy a bankalapszabályok 3. §-a, mely módosítás alá nem esik, kellőképp gondoskodik a nemz. bank azon kötelezettségéről, hogy Magyarországon annyi fiók-bankot állítson, a mennyi szükséges s kérdezi: vajjon értesíthető-e már most az osztr. nemz. bank igazgatóságát arról, hogy az alapszabályok módosításába mind a két ministerium belleegyezett. Az ez iránti válasz megküldését lehető pénzválság megelőzése tekintetéből sürgeti, mivel a módosítások minél előbbi életbeléptetését a birodalom mindkét felében fölszaporodott magánhitelű értékpapírok érdeke is kívánatos teszi. Ha a m. k. p. ü. miniszternek az alaptőke leszállítása iránti idegenkedését azon aggodalom szülte, hogy ez által a bankjegyek nemes fémkészletfedezete apadni fog, erre nézve megjegyzi, hogy az alaptőke leszállítása a fémkészletet távolról sem érintvén, ez által a bankjegyek szabályszerű fedezetében legkisebb hiány sem fog származni, s miután a bankigazgatóság az alaptőke leszállításához még mindig ragaszkodik s magát a redukció esetére is képesnek tartja, hogy szabályszerű kötelezettségének eleget tehessen, föl-hívja a m. k. pénzügyminisztert, hogy e pontra nézve közeledjék az ő nézetéhez.

A bankkérdést a m. k. pénzügyminiszter ekkor vitte a minisztertanács elé s az átirat, mely a minisztertanácsban történt megállapodás folytán az osztr. cs. k. pénzügyminiszterhez intézetett, leginkább jelzi az álláspontot, melyet a magy. ministerium a bankkérdésben elfoglalt. Az átirat szövege, mely 1528.—P. M.: 1868. sz. a. october 6-ról kelt, a következő:

„A tegnapi nap köztünk tartott értekezlet eredményét és a történt megállapodásokat a bank- ügyben a mai nap tartott minisztertanács ülés elé hoztam és annak határozata alapján a következőkbe foglalom választomat:

„A mi a nmltgod által felemlített s a bank privilegiumának lejártá után kifizetendő 80 millió ft kamat nélküli adott előleg visszafizetését illeti: e tekintetben támaszkodva az 1868. XV. t. cz. 1. §-ára azon nézetben vagyok, hogy miután az összes előbbeni államterhek után Magyarország által elvállalandó évjáradók ezen fenemlített törvény 1. §-a szerint a két törvényhozás közt közös egyet- értéssel megállapított és az államadosságok iránti törvény hozatala alkalmával a két ministerium által kiküldött bizottság egy jegyzékbe foglalta az összes terheket és ezek között foglaltatik a 80 millió ft is; és különösen tekintetbe véve azt, hogy a függő adósságból az 5. §. értelme szerint, közös jóállást Magyarország csak 312 millió ft állam- és pénzjegyekre vállalt ei: ennél fogva mindezen 80 millió ft iránt, mind az esetleg a bankrészvényesek javára fizetendő 1 millió ft-ra nézve Nagyméltóságod álláspontját a magy. ministerium elfogadhatónak nem tartotta. Mi mellett még meg kell jegyezmem, hogy ezen kérdés a bankprivilegium lejártá és a valuta helyreállítása előtt nem tartozik a sürgősek közé.

„A mi illeti a nemzeti bank alapszabályainban teendő változtatásokat: miután a nemzeti bank újabb alapszabályait a birodalmi tanács állapította meg, a magy. ministerium azon nézetben van, hogy az azokban teendő változtatások a birod. tanács és bécsi ministerium hatásköréhez tartoznak és a magy. ministeriumot csak annyiban érdeklík, a mennyiben az 1867. XVI. t. czben a vám és kereskedelmi szövetségről szóló fejezet 20. pontja szerint minden oly intézet, mely a birodalom valamely felének területén választja székhelyét, ha működését a másik fél területére is ki akarja terjeszteni, azt alapszabályainak előmutasa és a másik fél ministeriumának engedélye mellett teheti: ennél fogva a magy. ministerium mindazon változtatásokra nézve, melyek létesítése a bank részéről kívánatik, és a melyeknek megadására nagyméltóságod a birodalmi tanácsból nyert fölhatalmazás folytán jogosítva van, semmi észrevételt tenni nem kíván, sőt a magy. ministerium azon nézetben van, hogy a bankügy fontosságának méltánylására Magyarországon csak jó hatással lenne, ha nagyméltóságod nyert fölhatalmazása alapján ezen módosításokat mielőbb jóváhagyván, azon állapotba helyezné a bankot, hogy nem csak a magy. földterhermentesítési kötvényekre, úgy mint eddig, hanem a magy. állam által biztosított vagy kiadott vagy kiadandó minden értékpapírokra, a magy. földhitelintézet zálogleveleire és végre teljesen befizetett és biztos iparpapírokra is adna pénzbeli előleget.“

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, márczius 10-én.

Figyelmeztetés. T. polgártársainkkal sietünk tudatni, hogy lapunk november 1-e óta legjutányosabb árban vesz fel bármily alakban hirdetések; s ha kívántatik, a fogalmazásról is gondoskodik a „Kolozsvári Közlöny“ kiadó-hivatala.

Hála-nyilatkozat. Honanyánk, felséges apostoli királynénk — Háromszéken — a kézdí-szászfalvi rom. kath. iskola felépítésére, a vallás és közoktatási miniszter urnak, idei január hó 22-ről 1656. sz. alatt kelt magas leirata szerint 100 o. é. forint segélyt engedélyezett. Mely legkegyelmesebb adományt, történelmileg „Szászfalu“-nak nevezett, de egyről egyig székely lakósa, legalázatosabb főhajtással, a szegény szülők és reményekre jogosító tanoncok nevében, hódoló tisztelettel, legalázatosabban köszöni **Ávéd István, s. k.** sár- és szászfalvi plebános.

Királyné ő felsége, mióta Bécsbe visszatért, gyakori sétákat tesz a praterben és a városban, melyeken csak egy inas által kísérteti magát. A praterben ő felsége mindig a nagy fasortól balra eső utat választja, hol a nagy közönség mozog, míg az arisztokratia különösen a lovagló fasortól jobbra fekvő utat szokta sétáira választani. A királyné gyakori megjelenése igen nagy örömet keltett a közönségben, mely minden lépten tisztelete mesterkéletlen nyilatkozataival kíséri a szeretett fejedelemasszonyt.

Gizela főhercegnő menyegzője, valamint az udvari ünnepélyek idejére az udvari gyász meg fog szakíthatni. Mint Bécsből írják, Hohenlohe főudvarmester értesítette Bécs polgármesterét, hogy a király örömmel értesült a székváros azon határozatáról, miszerint a főhercegnő egybekelése alkalmából bált fog rendezni. A napokban Felder polgármester vezetése alatt küldöttség fog tisztelegni Gizela főhercegnőnél, és ezt megköri, hogy egy, a város által teendő 50000 frtnyi alapítvány hováfordítása iránt határozzon és engedje, hogy az alapítvány a főhőgnő nevét viselhesse.

József főherceg a honvédség főparancsnoka vagy még e hó folyamában, vagy april első napjaiban általános körútra fog indulni, hogy az ország különböző részeiben állomásozó honvédsapatokat és magyar királyi katonai képzőintézeteket megvizsgálja. Megemlítjük itt, hogy a főherceg, mióta a honvédelmi minisztérium költségvetésének tárgyalása a képviselő házban megkezdett, az ülésekre mindennap elküldi egyik hadsegédét, ki az ülés után rögtön referál az ülés folyamáról a főhercegnék.

Kegyelmes főpásztorunk, nagyméltóságú Fogarasy Mihály ur — ő excellentiája, a napi lapok utján, igen gyakran közzétett jótéteményeit, egygyel többiteni méltóztatott, — ugyanis, Szászfalva rom. kath. iskolánk felépítésére méltó és igazságos kikötéssel, 100 o. frtot ajándékozott. Áldja az ég, hogy mint a Sareptai özevgy korszából az olaj, egy a jót tehetésre sem akarítja, sem tehetsége, bár még egy évtizedig, el ne fogyjon! **Ávéd István s. k.** sár- és szászfalvi plebános.

A képviselőház martius 8-ki ülésében, Szapary Gyula gróf belügyminiszter megjelenésekor szívélyesen éljenekkel fogadtatt. Kerkapoly egy védbeszédet mondott a közös hadsereg mellett, dacára azonban, hogy e beszéd a sikerültebbek közé sorozható, mégis csak mérsékelt hatást tett. Kívéve azon egy mozzanatot, hogy a pénzügyminiszter e felszólalására Várady Gábor oda nyilatkozott, hogy a balpárt is érez rokonszenvet a közös hadseregben szolgáló honfiak irányában. A honvédelmi budget befejeztetett. A pénzügyi tárgyalás vette kezdetét. Br. Kemény Gábor 93 képviselő nevében egy interpellációt nyújtott be az összes minisztériumhoz, a közzén szabad kutatására nézve. Molnár Aladár is betérjeszté a tanítók nyugdíjazásáról szóló tvajvaslatot.

A kolozsvári nyomdászok munkaképtelenné vált pályatársainak segélyt nyújtandók, egy pénztárt alapítottak, melybe maguk már hetenként fizetnek s e nemes cél pártolására szólítják fel a nagy közönséget, különösen azokat, kik a nyomdászattal szorosabban összeköttetésbe levén, e hangyaszorgalmu, életük legjobb részét a szellemi művelődés terjesztésének lehetővé tételére feláldozó munkások érdemeit kellően méltányolni tudják; hisszük, hogy felszólalásuk nem fog elhangzani, hanem az ügy hathatós felkarolása lesz a kívánt eredmény. Szerkesztőségünk 5 frttal kezd meg az aláírást s a t. olvasókat, elvarátokat annak folytatására tisztelettel felkéri, melegen ajánlvá a jó ügyet pártfogásukba.

Megtisztelés. Dr. Ajtay Sándor, egyetemünk jeles képzettségű orvos tanárrá történt ki nevezetése alkalmából pénteken az or. kar részé-

ről testületileg üdvözöltetett. Seyfried Ernő volt az alkalmi szónok; a megtisztelt rövid, de velős beszédben köszönte meg a figyelmet.

Hivatalnoki jubileum. Szombaton este kedélyesen ülték meg kartársuk a „Pannonia“ nagy termében a „Victoria“ veterán hivatalnokának, Csermák János urnak 25 éves jubileumát. Voltak szép számmal vendégek is, kik az érdemes fáradhatlan munkásnak szerencsét kívántak; ezekhez csatlakozunk mi is, kitarást és erőt kívánva a munkára, mely végtére is elismerést szerez a derék munkásnak.

A lövölde felépítését illető tervek átvizsgálására kiküldött bizottság a Zimmermann-féle tervezetet fogadta el.

A mükedvelői szövetség tegnap délutáni próbája a nemzeti színházba sok nézőt vonzott, néhány zártzékisor, az orchestrum s több páholy volt elfoglalva. A mükedvelők otthon találták magukat: haladást észlelünk.

A kolozsvári „dalkör“ mart. 16 tartja a városi torna-vívoda nagyertermében ez évi első rendes dalestélyét következő műsorozattal: 1. „Nyitány“ előadva a helybeli cs. kir. katonai zenekar által. 2. „Suhogaszél“ népdal, Zimai Lászlótól; éneklé a kar. 3. „Éjjeli dal“ magán négyes Marschneről. 4. „Mély éjjelen“ Appeltől; éneklé a kar. 5. „Judaleánya“ Kükentől; tenor solo zongora kísérettel, éneklé Scholaszter J. mükedő tag. 6. „Vénleánya“ (viszhang) Hann Mártontól; éneklé a kar. 7. „Chinai éjjeli zene“ Genée Richárdtól; éneklé a kar; a bariton solo részletet előadja Márton János mükedő tag. — Pártoló tagok szabad családjegyet kapnak. Nem pártoló tagok részére belépti jegy ára: személynként 1 fr. o. é. Jegyeket válthatni a meghívó műsor előmutatása mellett mart. 16-án d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6-ig, belmonostortozza 12-ik szám, az udvarban balra; este pedig a pénztárnál. Az estély kezdete 7 órakor. Végül a műsorozatból megemlítjük: „kéretnek a hölgyek háziassan megjeleneni.“

Egy adoma Talleyrandról. Egy folyton hallgató, fürkésző és nagyon kíváncsi diplomata már régen kinező a minisztert kérdezősködéseivel; beszélgetés közben rátér I. Napoleon oroszroni hadjárata. Ugyan kérem, mondja meg nekem, hogy miért adta fejét a császár erre a szerencsétlen expedícióra? kérdegeti a diplomata. Tudja, kérem, amiatt az átkozott utazási mániája miatt... viszonzá rendületlen komolysággal a miniszter.

Hutter József derék és köztiszteletben álló polgártársunkat tegnap kísértük örök nyugalomra. A gyászszertartást Lónhart Ferencz apát plebános ő mlga végezte segédlettel. A temetés egyszerű volt de népes. Béke az elhunyt poraira.

A bécsi nemzetközi ló-kiállítás Oroszország nagyban lesz képviselve. A leg-híresebb orosz ménesek tulajdonosai Sangasko Román, Ostrolenszky és Khlikow hgek, Maxkovszky, Komyne, Okholnikow, Kolabakin, Bardine stb. stb részéről összesen 38 különböző fajú orosz ló jelentetett be.

Dohány termelőknek figyelmeztetéseül a pénzügyminisztérium a hivatalos lapban köztudomásra hozza, hogy a folyó évi kinezári dohánytermelésre szóló bejelentések benyújtására f. év február hó végeig meghosszabbított határidő újabban f. év márczius végéig hosszabbítatik meg.

Dunai hidak Pozsonynál. A völgyi vasutársaság a creuzoti gyárral, továbbá a Klein testvérekkel, Schmall és Gartner gyárosokból álló vállalkozó céggel szerződött két nagy hid felépítésére; az egyik hid a vasut, a másik a közönséges közlekedés számára épül.

A kolozsvári takarékpénztár 1873. február havi üzletforgalma. Bevétel: 215 betét után 39,907 frt 69 kr. Visszafizetett váltók 142,430 frt. Befizetett kamatok 2676 frt 33 kr. Illetékek 788 frt 81 kr. Részvény átíratási díjak 26 frt. Értékpapírok kamatai 23 frt 33 kr. Házbér az intézet saját háza után 853 frt 11 kr. Allamilleték előlegek után 4 frt 65 kr. Összesen 186,709 forint 92 kr. Pénztári maradvány január 31-ről 46,023 frt 26 kr. Összesen: 232,733 frt 18 kr. Kiadás: Visszafizetett betételek s tökösített kamatok 109 tétel után 30,055 frt 18 kr. Kifizetett folyó kamatokra 39 frt 54 kr. Leszámitolt váltókra 146,064 frt 74 kr. Előlegek értékpapírokra 980 frt. Kezelési költségekre 74 frt 40 kr. Igazgatói tiszteletdíj s hivatalnokok fizetése 3917 frt 32 kr. Megjelenési tiszteletdíjakra 42 frt. Értékpapírok vételére 200 frt. Pénztáratételeknél elhelyezményekre 3000 frt. Megtérített házbér az intézet saját háza után 378 frt 11 kr. Jövedelmi adóra 135 frt. Allamilleték előlegek után 4 frt 65 kr. Összesen 184,890 frt 94 kr. Pénztári maradvány február 28-án 47,842 frt 24 kr. Összesen 232,733 frt 18 kr. Kolozsvárt, 1873. febr. hó 28-án.

Az erdélyi szászok, mint a „N. Fr. Pr.“ írja a bécsi világiállásra szánt magyarországi tárgyakhoz sokféle különlegességgel járulnak. Népies butorokkal ellátott szász parasztlakot építenek, melyben a világiállás ideje alatt egy szász pár család fog lakni, Michelsbergből. Az ös-

régi szász viseletek, bundák, ingek s a sajátáságos butorzat az idegenek figyelmét bizonyára lekötik. A látogatók közt az erdélyi szászok bevándorlásának történetét tárgyzó rőpíratot fognak kiosztani. A kiállító Schocherus Károly n.-szebeni birtokos, ki egy művészi gondallal kiállított szekrényt telve eredeti szász paraszt öltözetekkel, a világiállás után az austriai muzeumnak szándékszik ajándékozni.

Nemzeti színház.

Szombaton, mart 8-ikán „A három esőruka csa“ vig operette 3 felv. írta Moinon, zenéjét Emil Jonás, fordították Latabár és Beödi.

A lapok által előre emlegetett szinpadi ujdonság előadása meggyőzött bennünket a felől, hogy az a fővárosi közönségnek méltán kedvezene s hogy nálunk is repertoirdarab fog maradni. Főelőnye a műnek a szép zene, a dallamdu coup-lettek és ariák, de nevezetes előnye az öszeállítás is, mely az operetelknél divattá válni kezdett frivolitás helyett kedélyes bohózatosságok, komikus situációk, és karikatúrái alakok által igyekszik mulattató lenni. Ilyen két karikatúrái alak a polgármester és Suriot, első Szilágyi, másodikat Kendi személyesítette, de mindkettőnek alakításából hiányzott a humor. A hajóskapitány szerepe Márczellnek, bár kissé ultrirozott, jobban sikerült. Szilágyiné (Margit) Zajongi (Spameltó), a szép kettős dalomok, szabatos előadása, valamint kedélyes alakításuk által kiérdemelt taposkat arattak, elsőnek „kotkodásolási“ ariája is szépen sikerült. Némethi Giza (Sophronia), Dékány Róza (Elsa), Szentgyörgyi (Csaplár), Halmi (Pasmotto) és Török Károly megféleltek szerepeiknek. Az előadás elég pontos és öszevágó volt. Közönség szép számmal jelent meg s az egész estvét jól betöltött bohózatosságokon kedélyesen mulatni látszott.

Vasárnap, mart. 9-én „Pünkösti királyné.“ A tánczzal és dalokkal illusztrált vigjáték vasárnapi mulatságnak megjárja; hatásos jelenetei a házosulandó és barátja leleményessége, ötletei, főleg az első felvonás zárjelenetének hármasa, melyben Szilágyiné (Laura), Dékány Róza (Róza) és Szilágyi (Kelendi), ugye énekek, mint alakításuk és tréfas táncmozdulataik által remekeltek, ez uttal is jól mulattatta a szép számu közönséget. Boér Emma (Viola), Krasznai (Zománczi), Szentgyörgyi (Oháti), Philippovitsné (Clementina), Kendi (rector), Kőrösiné (Eva) szintén megféleltek szerepeiknek. Az előadás pontos volt és sikerültek jelezhető.

Biasini gyorsutazási menetrendje 1873 márczius 10-től.

A magyar keleti vasut menetrendjét márczius 10-én megváltoztatván, következő menetrenddel indulnak

Kolozsvár és Felvincz között:

Kolozsvárról Tordára és Felvinczre indul naponként háromszor, reggeli 8, délután 4 és estvéli 7 órakor, a délutáni 4 órai menet Szebent, Segesvárt, Károlyfehérvárt és Aradot köti össze várakozás nélkül, az estvéli 7 órakor induló gyorskocsi a Marosvásárhelyre induló vonathoz csatlakozik várakozás nélkül.

Felvinczről Tordára és Kolozsvárra indul naponként kétszer, éjjeli 1 órakor a Marosvásárhely felől jövő utasokkal, és reggeli 5 és 6 órakor a Nagyszeben, Segesvár, Károlyfehérvár és Arad felől jövő utasokkal, ezen 5 és 6 órai indulásra mindég két gyorskocsi fog Felvinczen lenni, ugy, hogy bármennyi utas jönne is a három irányból, a tovább szállításra bizonyosan számíthatassanak.

Kolozsvárról Szamosujvárra és Deésre naponta kétszer, reggeli 8 és délután 3 órakor.

Deésről Szamosujvárra és Kolozsvárra naponta kétszer, reggeli 7 és délután 1 órakor.

Árszabály 30 font szabadpodgyászszal: Kolozsvárról Tordáig vagy vissza 2 ft, tulsuly 2 kr; Kolozsvárról Felvinczig vagy vissza I-ső és közbelső Coupe 4 ft, hátulsó Coupe 3 ft 50 kr, tulsuly 4 kr. Kolozsvárról Szamosujvárig vagy vissza I. és közbelső Coupe 2 ft 40 kr, hátulsó Coupe 1 ft 80 kr, imperial 1 ft 70 kr, tulsuly 3 kr. Kolozsvárról Deészig I. és közbelső Coupe 3 ft 20, hátulsó Coupe 2 ft 70 kr, imperial 2 ft 50 kr, tulsuly 4 kr. A közbeeső kisebb állomások 40 krajczárjával mértföldenként számíttatnak, azon megjegyzéssel, hogy a megkezdett mftld egészbe számíttatnak.

Mint hogy a t. cz. utazó közönség kényelmére az intézet minden lehető kényelemről gondoskodik, reméli további pártfogásaikat is megnyerhetni.

Kolozsvárt, márczius 3-án 1873.

Kibédi Biasini Domokos,
gyorsutazási tulajdonos és igazgató.

Felelős szerkesztő **Sándor János.**

Az osztrák Industrial-bank

(ezelőtt Fürst Ede bankháza)

Bécs, Istvánér 1 sz.

november 6-tól kezdve

pénztárjegyeket

bocsát ki

100, 500, 1000, 5000 forintos részletekben 5%, 5 1/2%, 6%, 6 1/2% kamattal 8 nap, 14 nap, 30 nap, 60 nap felmondással.

A forgalomban levő, fel nem mondott pénztárjegyek a fennebbi naptól kezdve a magasabb kamatot élvezik. A kamatok a felmondásnál mindjárt előre felvehetők, s a tőke visszafizetése az osztrák-magyar birodalom minden fővárosára utalványozható.

Az igazgató-tanács.

(Utánnymot nem díjaztatik.)

741

3-8

(694)

14-*

Eladó telek.

Kolozsvárt a főtértől csekély távolságra, a májális (házsongárd) utca 36. házszám alatti 2 magyar hold területű telek, a rajta levő három külön lakház és gazdasági épületekkel együtt szabad kézből örök áron eladó. Értekezhetni megirt helyen lakó tulajdonossal.

744

2-3

A főpiacon egy 5 szobából álló I. emeleti utcai lakás Szt.-György naptól kiadó. Értekezhetni Tóth József urnál a zálogház épületében.

Egy hosszú öl tűzifa csak
15 frt.

helyt Kolozsvárt

682

Siessen mindenki szükségleteit addig beszerezni, míg ezen fatömegből tart. Raktár helyiség barátok-kerije sétaterülete. Megrendelések **Keresztesy Pál** tulajdonosnál.

Az osztr.-magyar monarchia első által. hivatalnoki-egylet építőtársulata 50,000 db. részvényének

mult hó 24. 25 és 26-án történt aláírásakor, 490,283 részvény iratott alá s így a megőrtent repartitio után esik:

1-2 darabra fél részvény;
3-10 darabra egy részvény;
11-100 darabra az aláírt összeg tizenöt százaléka;
101-500 " " " " tizenkét " "
501-1000 " " " " tíz " "
1000-en fölül " " " " nyolcz " "

Törtrészek a százaléki tételek szerint felosztott aláírásoknál tekintetbe nem vétetnek. A már közzétett föltételek szerint mindenkinek jutó darabok folyó hó 5-től 15-ig az illető aláírási helyeken átvethetők, mely határidőnek azonban oly aláírásokra nézve, melyek feldarabokra esnek, f. hó 12-15-ig el kellett halasztatnia, miután a részletjegyek készítése még néhány napot igénybe vesz.

Reitzes M.

Börze- és Arbitrage-alkuszbank.

747 1-1

Legnagyobb nyereményi valószínűség

260 húzásra

13 főnyeremény	ezek közül	300,000 forintos,
2	"	280,000 "
2	"	250,000 "
7	"	220,000 "
8	"	200,000 "
5	"	150,000 "
2	"	110,000 "

és más számos 100,000, 60,000, 50,000, 40,000, 30,000 ftos stb. nyereményre játszhatni egy részletjeggyel

játekársulatunk A. csoportozata

által, 19 résztvevő közt, 25 évnegyedes 7 frt. részletfizetéssel.

Ezen kedvelt csoportozat magában foglalja

az Ausztriában létező összes állam- és magán-kölesősorsjegyeket,

melyek árfolyam szerinti eladásából befolyó összeg a résztvevők közt teljes befizetés után egyenlően felosztatik. A törvényes bélyeg-illeték ezen okmányért egyszer-mindenkorra 1 frt. 30 krajczár.

Mindjárt az első évnegyedes 7 frt. részlet befizetésével játszani a következő sorsszűzásokra:

Hitel-sorsjegyekre,

april 1-én, a Rudolf-sorsjegyekre ugyan azon napon, az 1864-ki sorsjegyekre april 15-én, a Keglevich-sorsjegyekre május 1-én stb. stb.

A legközelebbi húzásokra

ajánljuk játékársulatunkat

20 drb. hitelsorsjegyre, negyedéves részletekben 13 frtjával, vagy havi részletekben 10 frtjával, bélyeg 2 frt. 55 kr. Huzás april 1-én, főnyertes 200,000 frt.

20 drb. töröksorsjegyre, havi részletekben 5 frtjával, bélyeg 99 kr. Huzás april 1-én, főnyertes 600,000 frank.

20 drb. 100 ftos 1864-ki sorsjegyre, negyedéves részletekben 9 frtjával vagy havi részletekben 8 frtjával, bélyeg 2 frt. 55 kr.

20 drb. 50 ftos 1864-ki sorsjegyre, negyedéves részletekben 5 frt vagy havi részletekben 4 frt, bélyeg 99 kr. Huzás april 15-én, főnyertes 220,000 frt.

Részletleveleket

egyes sorsjegyekre és tetszés szerinti sorsjegy csoportulatokra, hol az első részletbefizetés-től kezdve egész egyedül minden nyereményre játszhatni, eladunk negyedéves és havi részletekben a legolcsóbb feltételek s a legelőnyösebb összeállítás mellett.

Az osztr. iparbank váltóirodája, előbb Fürst Ede,

Bécs, Stefansplatz Nr. 2.

(Utánnymot nem díjaztatik.)

746 1-8

Demjén László

m. k. egyetemi könyvtárosnál Kolozsvárt megjelent és általa minden könyvkereskedésben kapható:

Kolozsvár története.

Oklevéltárral. (I.) Ős-, ó- és középkor. (513. Kr. e. — 1540. Kr. u.)

Egy külön kötet világszerte rajzokkal. (36 tábla.)

Irtta Jakab Elek.

131-*

Ára 10 frt.

(327)

E minden tekintetben nagy, epochális munkát itt hosszasan dicsérgetni és ajánlani feleslegesnek tartom, csak annyit kívánok megjegyezni, hogy Kolozsvár város e munka kiadásával magának maradandó emléket emelt. Siessen tehát e város értelmes t. közönsége, e munkát pártfogása alá venni és terjeszteni, hogy a nagyszorgalmu és szaktudós íróba minél több kedret öntsön e munka folytatására, melynek legérdekesebb része az ujjbkkor története lesz. A ki megszerezte magának ezen 3 részből álló első kötetet, az bizonyára érdeklődéssel fogja lapozgatni és benne buvátkodni, s a folytatását minden áron megszerezi magának.

Székely oklevéltár.

Kiadja a m. történelmi társulat kolozsvári bizottsága,

szerkesztette

Szabó Károly.

I. kötet 1211 — 1519. 1872 Ára 2 forint.

711

3-*

Tanács és segély azok számára,

a kik szemgyengeségben szenvednek, s főleg megerőltetett tanulás és fárasztó munka által szemüket elrontották.

Ifjú korom óta meg volt nekem is az a rossz szokásom, hogy az éj csöndét választám tudományos munkákra. Ez, valamint sok fáradtságos optikai és finom matematikai munkálat által szemem annyira meggyengült, hogy annyival inkább féltem teljes megvakulástól, mert folytonos gyuladási hajlam állt be, a mely a leghíresebb orvosok évekig tartó gyógyításával is dacolt. E szomorú körülmények közt sikerült egy szert találnom, a melyet már 40 év óta a legjobb sikerrel használok. Nem csak azon tartós gyuladást szüntette tökéletesen meg, hanem visszaadta szememnek is teljes erejét és élességét, úgy hogy most 75 éves koromban szemüveg nélkül olvasom a legapróbb írást is, s mint fiatal koromban a legjobb látásnak örvendek. Ugyane kedvező sikert tapasztaltam másoknál is, a kik közt többen voltak, a kik a legélesebb pápaszem segélyével sem voltak képesek hivatásukat teljesíteni. Ezen szer kitartó használata után eldobták a szemüveget, s szemük azelőtti élességét visszanyerték. E mosdó szer egy illatos szesz, a melynek alkotórészeit az ánisznövény képezi. Nem tartalmaz sem draszticumokat, sem narcoticumokat, sem fém vagy más veszélyes részeket s Erdélyben valódi minőségben **Teutsch J. B.-nél Segesvárt** kapható. Nagy üvegét 2 frt. 40 kron, a kisebbet 1 frt. 80 kron o. é. használati utasítással. Azt tanácslom tehát a szenvedőknek, hogy hozzassák meg e szeszt, mert egy üveg soká elég használatra, s csak csekély adag folyóvízzel vegyítve kis fehér folyadékot ad, a melylyel reggel és este, valamint fárasztó munka után kell a szem környékét megmosni. A siker igen jótékony és üde s egyuttal az arczör frissességét is emeli. Örülni fogok, ha általa főleg azokon lesz segítve, a kik ernyedetlen munkásság mellett az igazság világának föllelésében, szemük világát veszélyeztetik. E szer használata folytán a fiatalságnál annyira divatosá vált elferdítő szemüveg hordásnak is elejét vehetni, a mely a legtöbb esetben inkább rongálja mint erősíti a szemet. A szemüveg csak a szem hibás szervezetén segíthet, de egészséges vagy elgyengült szemeket soha sem erősíthet vagy gyógyíthat meg.

A híres dr. Romershausen-féle szem-lél mindig készen kapható és pedig

egy kis üveggel 1 frt. 80 kr., egy nagy üveggel 2 frt. 40 kr. o. é.

Teutsch J. B.

raktárában

Segesvárt,

Elárúsítók nagyobb megrendeléseknél megfelelő árleengedést kapnak.

Tehenek, örüljétek!

Amerikában rövid idő alatt egy igen fontos mezőgazdasági föltalás népszerűségre emelkedett, a nekem ottani összeköttetésemmel fogva sikerült e kiválóan nevezetes czikkból

a cs. kir. osztrák birodalom részére raktárt kaphatni. Ez az

amerikai szabad. tehénfejő gép.

A következő előnyök minden fogalmat felülmúlnak:

1. E készülék használata föltalosság tesz minden emberi segítyt, s az odallesztés oly egyszerű, hogy azt még gyermek is végrehajthatja.

2. Az önjelző a tehénre jótékonyan hat, minek következtében ez a tejet utána bocsátja, s négy percz alatt az utolsó cseppig meg van fejve; míg ellentétben a kézzel való fejés a tehénre nézve nagyon kényelmetlen, sőt sokszor károsnak is bizonyul, mert gyakran megtörténik, hogy a tehén a fejés alatt kirug vagy a tejet nem bocsátja, mi annak bizonyítéka, hogy az állat kellemetlen előérzelmeknek van kitéve.

3. Ha a tehén beteges vagy úgynevezett dagadt, a gép nélkülözhetetlen, mert a kézzel való fejés csak fokozza a bajt, s ha nem fejtünk, elvesz a tej.

E készülék rendkívül gyors elterjedése s a gazdaságok és gazdaságtulajdonosok által — kik e gépet használják — kiállított számban bizonyítékok már elég biztosítékot nyújtanak az eredményekért.

E gép a legfinomabb ezüstből van készítve, ára pontos utasítással együtt 6 frt. 50 kr.

Kapható az egyedüli raktárban

Friedmann A.-nál,

Bécs, Praterstrasse Nr. 26.

Óvás. Rövid idő óta azt veszem észre, hogy más, nem igen ösmeretes czégek az én metszvényeim és hirdetésemeket használják, hogy a t. cz. közönséget tévútra vezessék. Ezen tehénfejő gép egyes egyedül és valódián — ezüstből — csakis nálam kapható; minden más hirdettek utánzóttak, rozsak és hamisak.

722 7-25

Eskoros rohamokat (Nyavalyatörés)

gyógyít levelezés útján a eskor szakorvossa dr. O. Killisch, Berlin, Louisenstrasse 45. E pillanatban 1000-nél több betege van kezelése alatt.

661 27-*